

prima instanță: D. Șușchevici,
instanța de apel: M. Guzun, A. Doga, A. Nogai,

dosarul nr.2rac-207/15

DECIZIE

30 septembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Dumitru Mardari
Elena Covalenco
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de către Asociația Obștească „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației Obștești „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova” împotriva Societății pe Acțiuni „Service Centru JSB” cu privire la încasarea datoriei și evacuare, la cererea reconvențională a Societății pe Acțiuni „Service Centru JSB” împotriva Asociației Obștești „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova” cu privire la încasarea datoriei și includerea costului lucrărilor de reparație în contul plății de arendă și la cererea intervenientului principal Societatea pe Acțiuni „SM-Service Centru” împotriva Asociației Obștești „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova” cu privire la încasarea datoriei,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015, prin care a fost respins apelul declarat de către Asociația Obștească „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova” și menținută hotărârea judecătorească Centru mun. Chișinău din 31 martie 2014, prin care acțiunea inițială, acțiunea reconvențională și cererea de alăturare la acțiunea reconvențională au fost admise integral,

c o n s t a t ă:

La 28 aprilie 2010, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „Service Centru JSB” cu privire la încasarea datoriei.

În motivare acțiunii a indicat în baza contractului de locațiune nr. 26 din 01 iunie 2007, a transmis în locațiune SA „Service Centru JSB” pe un termen de 3 ani spațiul din incinta Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși” situat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 3, format din atelier cu suprafața 40,1 m.p., oficiu cu suprafața 40,1 m.p. și depozit cu suprafața 32,4 m.p..

Susține că spațiile respective au fost transmise pîrîtului în baza actului de predare-primire din iunie 2007 conform pct. I, cap. I și a cap. II, iar în schimb pîrtul s-a obligat să achite la timp plata, inclusiv, plata pentru chirie și plata pentru serviciile suplimentare în cuantumul și termenul menționat în pct.3 II al contractului de locațiune.

Menționează că deși, conform recalculelor efectuate până la data de 01 ianuarie 2010, pârâtului i-au fost prestate servicii de locațiune în sumă de 93877, 66 lei, însă obligațiunea de plată a serviciilor prestate nu a fost executată de către pârât.

Afirmă că în repetate rânduri a expediat pârâtului somații pentru neplată, ultima fiind la data de 15 februarie 2010, cu privire la suma debitorială acumulată până la data de 01 februarie 2010 în suma de 114 926 lei, însă până în prezent din partea pârâtului nu a intervenit nici un răspuns confirmator de executare și nu a fost întreprinsă nici o măsură în scopul achitării datoriei formate, care la moment constituie suma de 114 926 lei.

Solicită evacuarea forțată a SA „Service Centru JSB” din încăperile situate în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 3, cu încasarea datoriei de la SA „Service Centru JSB” în beneficiul AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” în mărime de 114 926 lei și a cheltuielilor de judecată constituite din plata taxei de stat în mărime de 3847,62 lei.

La 04 iunie 2010, SA „Service Centru JSB” a depus cerere reconvențională împotriva AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” cu privire la încasarea datoriei, includerea costului lucrărilor de reparații în contul plății de arendă și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii a indicat că în temeiul contractului nr. 1 din 7 septembrie 2003, din luna septembrie 2003 arendează o parte din încăperile Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici din RM situat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 3.

Susține că la 25 ianuarie 2005, în adresa societății a parvenit o cerere de la administrația AO „Uniunii Artiștilor Plastici din RM” cu privire la efectuarea în contul plății de arendă stabilite a unor lucrări concrete de reparație pe etape și reutilare a încăperilor ocupate nemijlocit de Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici din RM, astfel, între părți de fapt a fost încheiat un contract de antrepriză în temeiul art. 210 alin. (2) din Codul Civil, potrivit căruia, actul juridic încheiat în scris poate fi încheiat și printr-un schimb de scrisori, partea care le-a expediat.

Menționează că la 01 iunie 2007, a încheiat cu AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” un nou contract de arendă nr. 26, iar conform anexei nr. 3 la contract au convenit, ca toate lucrările de construcții și reparații executate în Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” de către arendaș în încăperile ocupate de proprietar vor fi compensate pe contul plății de arendă ce urmează a fi suportată de arendaș și se vor calcula la recepția finală a lucrărilor prin act de primire-predare a lucrărilor executate. SA „Service Centru JSB” întocmește toate devizele de cheltuieli pentru efectuarea lucrărilor, iar AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” calculează chiria conform cuantumului Legii bugetului, achitările reciproce vor fi finalizate până la expirarea contractului de arendă, prin act de recepție finală a lucrărilor.

Astfel, afirmă că în contul plății de arendă stabilite SA „Service Centru JSB”, au fost efectuate lucrări de reparație pe etape și reutilare a încăperilor ocupate de către Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici din RM, în valoare totală de 188 443,86 lei, inclusiv: montarea cutiilor plastice de telecomunicații pe perimetrul hol-vestibul în sumă de 16385,41 lei, reparație a holurilor interne în sumă de 76 187,92 lei, reparația wc-urilor cu schimbarea sistemelor de comunicare și utilajului tehnic în sumă de 61 041 lei, confecționarea și montarea ușilor metalice în încăperile de depozit în sumă de 12654,43 lei, confecționarea și montarea cadrului

metalic pentru afișarea anunțurilor publicitare al Centrului de Expoziții în sumă de 22174 lei, fapt ce se confirmă prin Actele lucrărilor executate și devizele de cheltuieli.

Insistă că după executarea lucrărilor de reparație pe etape și reutilare a încăperilor ocupate de Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” și semnarea actelor lucrărilor executate conform devizelor de cheltuieli, părțile urmau să efectueze achitățile reciproce, pînă la expirarea termenului de acțiune a contractului de arendă încheiat între părți, de cînd și începe curgerea termenul de prescripție pentru înaintarea acțiunii față de partea care a încălcat obligațiile privind achitățile reciproce.

Relatează că după semnarea contractului de arendă nr. 26 din 01 iunie 2007 și anexei nr. 3 la acest contract, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” era obligată să calculeze plata de arendă, ținând cont de lucrările executate în încăperi de către arendașul-antreprenor, or, înaintarea de către AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a cererii de chemare în judecată pînă la expirarea termenului de valabilitate a contractului este neîntemeiată.

Mai invocă că în repetate rînduri s-a adresat pârâtului cu propunerea de a calcula plata de arendă, ținând cont de costul lucrărilor executate, conform actelor lucrărilor executate, semnate de ambele părți și devizelor de cheltuieli, incluzând în contul plății de arendă costul lucrărilor cu distribuirea lor lunară, însă, administrația AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” refuză să achite lucrările de antrepriză executate sau să includă costul lor în contul plății de arendă, în temeiul art. 211 din Cod civil.

Solicită încasarea de la AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a datoriei în sumă totală de 188 443,86 lei cu includerea parțială a costului lucrărilor de reparație a încăperilor ocupate nemijlocit de Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” al AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” în valoarea totală de 188 443,86 lei în contul datoriei SA „Service Centru JSB” la plata de arendă și încasarea cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în sumă de 5 653,32 lei.

La data de 17 noiembrie 2010, SA „Service Centru JSB” a depus supliment la cererea reconvențională.

În motivarea cererii a invocat că la 10 octombrie 2007 în baza Actului de predare-primire a bunurilor, a transmis AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM”, în folosință cu titlu gratuit bunuri în valoare totală de 310 447,42 lei, pentru utilizare și expunere în încăperile Centrului de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici din RM, care urmau să fie utilizate pînă la sfîrșitul termenului relațiilor de arendă, iar în cazul refuzului de prelungire a contractului de arendă pentru un nou termen, bunurile primite urau a fi restituite (art. 864 Cod Civil RM).

Totodată, indică că conform aceluiași Act de predare-primire a bunurilor, la expirarea termenului de utilizare a bunurilor împrumutatul, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” este obligat să restituie bunurile împrumutătorului SA „Service Centru JSB”, în starea corespunzătoare pentru utilizarea lor ulterioară conform art. 859 alin.(2) Cod Civil RM, respectiv, societatea v-a solicita reparația bunurilor deteriorate sau aflate într-o stare tehnică necorespunzătoare.

Prin urmare, invocînd faptul că AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” refuză prelungirea contractului de locațiune pe un termen nou, solicită obligarea AO „Asociația Obștești Uniunea Artiștilor Plastici din RM” să restituie bunurile primite conform actelor de predare-primire din 10 octombrie 2007 de la SA „Service Centru JSB” în starea bună de folosire (f.d. 21 Vol.I).

Ulterior, SA „Service Centru JSB” a depus o cerere de concretizarea cerințelor, în care a invocat că la situația din 08 decembrie 2011, datoria SA „Service Centru JSB”

față de AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” constituie suma de 220 851,15 lei, iar datoria AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” față de SA „Service Centru JSB” pentru lucrările efectuate constituie 231 191,06 lei.

În aceste condiții, solicită compensarea datoriei SA „Service Centru JSB” existente față de AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” pentru plata chiriei acoperind cu datoria AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” existentă față de SA „Service Centru JSB” pentru lucrările de reparație și construcție efectuate, iar diferența în mărime de 10 339,91 lei a lua în contul chiriei pentru lunile premergătoare (f.d. 31 Vol. I).

La 13 ianuarie 2011, SA „SM-Service Centru” a depusă o cerere, prin care a solicitat alăturarea la cererea reconvențională înaintată de SA „Service Centru JSB” și atragerea sa în proces în calitate de intervenient care formulează pretenții proprii cu privire la obiectul litigiului

În motivarea cererii a invocat că o perioadă îndelungată arendează o parte din încăperile Centrului de Expoziții „Constantin Brâncuși”, ce aparține cu drept de proprietate Uniunii Artiștilor Plastici RM, din mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare 3.

Susține că la 25 ianuarie 2005, în adresa societății a parvenit o cerere de la administrația AO „Uniunii Artiștilor Plastici din RM” cu privire la efectuarea în contul plății de arendă stabilite a unor lucrări concrete de reparație pe etape și reutilare a încăperilor ocupate nemijlocit de Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” al AO „Uniunii Artiștilor Plastici din RM”, astfel, între părți de fapt a fost încheiat un contract de antrepriză în temeiul art. 210 alin. (2) din Codul Civil, potrivit căruia, actul juridic încheiat în scris poate fi încheiat și printr-un schimb de scrisori, partea care le-a expedit.

Menționează SA „SM Service Centru” a efectuat lucrări de reparație pe etape și reutilare a încăperilor ocupate de către Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” a AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM”, în valoare totală de 108 253,49 lei și care se confirmă prin Actele lucrărilor executate și devizele de cheltuieli.

Despre faptul compensării costului tuturor lucrărilor de reparație și reutilare a încăperilor din contul plății de arendă a fost menționat nu doar în scrisoarea conducerii Uniunii Artiștilor Plastici din Moldova din 25 ianuarie 2005 dar și în Anexa nr. 2 la contractul de arendă nr. 25 din 01 ianuarie 2007.

Remarcă că după efectuarea lucrărilor de reparație pe etape și reutilare a încăperilor ocupate de Centrul de Expoziții și semnarea actelor lucrărilor executate conform devizelor de cheltuieli, părțile urmau să efectueze achitățile reciproce, care urmau să aibă loc pînă la expirarea termenului de acțiune a contractului de arendă nr. 2 din 01 ianuarie 2007.

Însă, necătînd la faptul că în repetate rînduri a solicitat Uniunii Artiștilor Plastici din RM să recalculeze plata pentru arendă, ținînd cont de costul lucrărilor executate, conform actelor lucrărilor executate și devizelor de cheltuieli, semnate de ambele părți, conducerea actuală a Uniunii Artiștilor Plastici din RM refuză să achite plata pentru lucrările efectuate sau să includă costul acestor lucrări în contul plății de arendă.

Solicită SA „SM Service Centru” atragerea sa în proces în calitate de intervenient principal și încasarea de la AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a datoriei în sumă totală de 108 253,49 lei, și compensarea parțială a datoriei SA „SM Service Centru” existente față de AO Uniunea S Artiștilor Plastici RM pentru plata chiriei prin acoperirea datoriei AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” existente față de SA „SM-

Service Centru” pentru lucrările de reparație a încăperilor în sumă de 108 253,49 lei (f.d. 113 Vol. II).

La 19 decembrie 2011, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a depus un demers, prin care a solicitat încasarea în beneficiul său din contul SA „Service Centru JSB” a sumei de 125 934, 72 lei, ce constituie diferența dintre datoria ultimei pentru plata chiriei și serviciilor comunale în mărime de 266 591,31 lei și cheltuielile pentru reparația efectuată în sumă de 140 656,59 lei și de la SA „SM Service Centru” a datoriei în sumă de 96 396 lei (f.d. 4-7 Vol. IV).

În cadrul dezbaterilor judiciare SA „SM Service Centru” a depus supliment la cererea de alăturare la cererea reconvențională, solicitând încasarea de la AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a datoriei în mărime de 108 253,49 lei pentru executarea lucrărilor de reparație și reamenajarea încăperilor ocupate nemijlocit de Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici din RM și a cheltuielilor de judecată și obligarea AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” să excludă costul lucrărilor de reparație a încăperilor efectuate la Centrul Expozițional 108 253, 49 lei din suma datoriei de 74 000 lei pentru plata chiriei la situația 31 decembrie 2011, conform anexei nr. 2 la contractul de arendă nr. 25 din 01 ianuarie 2007 (f.d. 19-20 Vol. IV).

La data de 15 noiembrie 2013, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a depus cerere de majorare a cuantumului pretențiilor, invocând că pîrîtul SA „Service Centru JSB” refuză în continuare să-și onoreze obligațiunile prevăzute de contractul nr. 26 din 01 iunie 2007 și pînă în prezent nu a restituit spațiile arendate, fapt ce adus la majorarea cuantumului datoriei pînă la 207 292,92 lei.

Astfel, cu referire la prevederile art. 910 Cod civil și art. 60 CPC, solicită încasarea din contul SA „Service Centru JSB” a datoriei pentru chirie și serviciile comunale în mărime de 207 292,92 lei și a cheltuielilor de judecată în mărime de 6 218,79 lei (f.d. 45 Vol. V).

Ulterior, și SA „Service Centru JSB” a depus o cerere privind majorarea cuantumului pretențiilor înaintate, invocând ca conform acordului adițional bilateral nr. 3 din 01 iunie 2007, care este parte integrantă a contractului de arendă nr. 26 din 01 iunie 2007, toate cheltuielile suportate pentru lucrările de construcție și reparație a încăperilor ce aparțin pîrîtului vor fi trecute în contul chiriei.

Prin scrisoarea din 03 februarie 2005, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a autorizat începerea lucrărilor de montare a unui sistem de ventilație și a garantat compensarea cheltuielilor respective prin trecerea lor în contul chiriei.

Menționează că lucrările de montare a sistemului de ventilare au demarat doar după coordonarea și aprobarea oficială de către pîrît a devizului de cheltuieli în valoare de 170 958,41 lei și au fost executate de către antreprenorul SRL „Diferens” în baza contractului nr. 130 din 16 decembrie 2005, conform proiectului elaborat contra plății conform facturilor fiscale respective, iar lucrările executate în valoare finală de 197628,55 lei au fost recepționate de către pîrît prin semnarea procesului-verbal la 30 octombrie 2008.

Mai afirmă reclamantul că în temeiul contractelor din 27 august 2007 și 08 decembrie 2007 încheiate cu AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a asigurat reparația mobilei în folosul pîrîtului în valoare de 17 143, 20 lei, lucrările executate fiind recepționate de către pîrît conform actelor de primire din 29 septembrie 2007 și respectiv, din 13 decembrie 2007 și urmau să fie achitate în decurs de 7 zile din momentul primirii lucrărilor.

Susține că în urma solicitării scrise a pârîului, coordonării reciproce și aprobării ulterioare de către pârî a devizului de cheltuieli, reclamantul a asigurat confecționarea și instalarea unui carcas metalic pentru panou de reclamă cu montarea iluminării în valoare totală de 25 604 lei, lucrările executate fiind recepționate de către pârî în baza procesului-verbal din 04 decembrie 2008.

Astfel, datoria totală a OA „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” constituie suma de 364 966,12 lei, inclusiv lucrări de reparație a încăperilor în sumă de 188 443,86 lei, lucrări de montare și instalare a sistemului de ventilație în sumă de 133 775,06 lei și lucrări de reparație a mobilei și instalare a panoului de reclamă în sumă de 42 747,20 lei.

Solicită, SA „Service Centru JSB” încasarea din contul OA „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a datoriei în mărime de 364 966,12 lei și a cheltuielilor de judecată (f.d. 58-59 Vol. V).

Prin hotărârea Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 31 martie 2014, acțiunile au fost admise, fiind încasat din contul SA „Service Centru JSB” în beneficiul AO „Uniunii Artiștilor Plastici din RM” suma datoriei în mărime de 207 292 lei,92 lei și taxa de stat în sumă de 10 066, 41 lei, iar în total suma de 217 359, 71 lei și din contul AO „Uniunii Artiștilor Plastici din RM” în beneficiul SA „Service Centru JSB” datoria în mărime de 364 966, 12 lei și taxa de stat în sumă de 10 928, 99 lei, iar în total suma de 375 059, 11 lei și în beneficiul SA „SM-Service Centru” datoria în sumă de 108 253,49 lei și taxa de stat în sumă de 3 247,60 lei, i-ar în total suma de 111 501,09 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015, a fost respins apelul declarat de AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” și menținută hotărârea primei instanțe.

La 04 mai 2015, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale și a cererii de alăturare la acțiunea reconvențională.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerând-o ilegală, neîntemeiată și emisă cu aplicarea eronată a normelor de drept material.

Susține că în baza contractului nr. 26 din 01 iunie 2007, s-a obligat să transmită intimatului în chirie spații, iar intimatul s-a obligat să achite chiria și serviciile comunale, însă, până în prezent intimatul refuză să achite datoriile contractuale motivând că a efectuat lucrări de reparație.

Cu referire la prevederile art. 27 pct. 9 lit. b) din Codul Fiscal, insistă că începând cu data de 01 iulie 2007, cheltuielile pentru materiale și servicii, care depășeau limita de 15 % , urmau să fie refacturate și readresate pe numele asociației, astfel, ar fi existat pe de o parte datoria intimatului față de asociație pentru locațiune, iar pe de altă parte datoria sa față de ultimul pentru materialele procurate și serviciile de reparație efectuate, și doar în astfel de condiții puteau să aibă loc achitățile reciproce conform art. 651 din Cod civil.

Consideră că atât timp cât intimatul nu a refacturat materialele pe numele asociației și nu a eliberat facturi, care urmau a fi acceptate de către aceasta, compensarea creanțelor reciproce nu poate avea loc, deoarece, nu există nici un document primar, care ar confirma datoria asociației față de SA „Service Centru JSB”.

La fel, indică că un act confirmativ privind compensarea creanțelor reciproce nu există și nici nu a fost prezentat de către intimat pe parcursul examinării pricinii, mai mult ca atât nu există un contract de antrepriză încheiat de intimat cu un furnizor de prestări servicii cu privire la efectuarea lucrărilor de reparație negociat și aprobat de către asociație, prin care să fie specificată durata, costul, data începerii și finalizării lucrărilor, or, ultimul a efectuat aceste lucrări într-un mod arbitrar fără a avea aprobarea asociației privind prețul total al lucrărilor, precum și al fiecărei lucrări în parte.

Apreciază drept eronată referirea instanțelor la anexa nr. 3 din contractul nr.26 din 01 iunie 2007, deoarece, acesta nu stabilește un acord al asociației cu privire la prețul total al lucrărilor ce urma a fi supus compensării, negociat și aprobat de către asociație.

De asemenea, indică că prin devizele estimative de cheltuieli dintre SA „Service Centru JSB” și SA „SM-Service Centru” nu a fost specificate data la care au fost întocmite, aceste devize nu au fost negociate și aprobate de către asociație, și nu există un acord cu privire la prețul și volumul lucrărilor, fapt ce demonstrează că aceste acte au fost întocmite unilateral și în lipsa asociației.

Menționează că instanțele inferioare au admis cerințele înaintate de către SA „SM-Service Centru”, însă circumstanțele invocate drept temei al pretențiilor nu sunt pe deplin dovedite conform art. 118 din CPC, iar probele înaintate sunt inadmisibile întrucât nu întrunesc condițiile legale la întocmirea acestora conform art. 122 din CPC.

Insistă că în cazul în care SRL „SM-Service Centru” nu a eliberat facturi fiscale asociației, iar asociația nu a acceptat careva facturi, compensarea creanțelor reciproce nu poate avea loc, pentru că nu există nici un document primar care să confirme datoria asociației față de intimat, cu atât mai mult că un act confirmativ privind compensarea creanțelor reciproce nu există și nici nu a fost prezentat de către intimat instanței de judecată.

Mai invocă că în speță nu există nici un contract de antrepriză încheiat de intimat cu un furnizor de prestări servicii cu privire la efectuarea lucrărilor de reparație negociat și aprobat de către asociație, iar anexa nr.2 la contractul nr.25 din 01 ianuarie 2007 nu stabilește un acord al asociațiilor cu privire la prețul total al lucrărilor ce urma a fi supus compensării, negociat și aprobat de către asociație.

Consideră că instanța de apel la emiterea deciziei eronat a dispus încasarea de la SA „Service Centru JSB” în beneficiul asociației a sumei de doar 207 292,92 lei, care a fost solicitată prin cererea de majorarea a cuantumului din acțiune, lăsând fără apreciere cerințele acțiunii inițiale cu privire la încasarea datoriei în sumă de 114 926 lei.

La 30 iunie 2015, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a depus cererea de recurs suplimentară, în care cu referire la prevederile art. 60, 239 și 241 CPC a invocat că atât prima instanță, cât și instanța de apel nu s-au expus asupra tuturor pretențiilor înaintate de către AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM”.

Astfel, susține că valoarea acțiunii inițiale a constituit suma de 114 926 lei, fiind achitată taxa de stat în mărime de 3847,62 lei, fiind solicitată și evacuarea pîrîtului din încăperile închiriate.

Iar ulterior, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a depus în adresa instanței de judecată o cerere de majorare a cuantumului acțiunii, suplimentar solicitînd încasarea de la SA „Service Centru JSB” a sumei de 207 292,92 lei, fiind achitată o taxă de stat suplimentară corespunzător majorării cuantumului acțiunii în mărime de 6 218,79 lei.

Cu toate acestea, de către instanțe ierarhic inferioare, deși a fost admisă integral acțiunea a AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” cu privire, însă a fost încasată doar

datoria în mărime de 207 292,82 lei, fără a se expune și pe marginea cuantumului indicat în cererea inițială în mărime de 114926 lei, precum și a cerinței de evacuare.

Afirmă că încălcarea normelor de procedură în sensul enunțat a fost expusă și în fața instanței de apel, însă ultima nu s-a expus nici într-un mod asupra argumentelor invocate, menținând soluția primei instanțe.

La 16 iunie 2015, SA „Service Centru JSB” și SA „SM-Service Centru” au depus referință la recursul declarat de către AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM”, prin care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe, pe care le consideră legale și întemeiate.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei instanței de apel din 31 martie 2015 a fost expediată în adresa recurentului la AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” la 16 aprilie 2015, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 40 vol.VI).

Instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 05 mai 2015 în termen.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursurilor, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa decizia instanței de apel și a restitui pricina spre rejudecare în instanța de apel din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

După cum denotă actele cauzei, înaintând acțiunea în judecată împotriva SA „Service Centru JSB”, AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” inițial a solicitat evacuarea forțată a SA „Service Centru JSB” din încăperile situate în mun. Chișinău, bd. Stefan cel Mare 3, și încasarea din contul SA „Service Centru JSB” în beneficiul AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a datoriei în mărime de 114 926 lei, cât și a cheltuielilor de judecată pentru achitarea taxei de stat în mărime de 3847,62 lei.

Iar, ulterior, prin cererea scrisă din 15 noiembrie 2013 cu privire la majorarea cuantumului cerințelor din acțiune, suplimentar a solicitat încasarea din contul SA „Service Centru JSB” în beneficiul AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a datoriei pentru chirie și servicii comunale în sumă de 207 292,92 lei, precum și taxa de stat plătită suplimentar în sumă de 6 218,79 lei.

La rîndul său, SA „Service Centru JSB” a înaintat acțiune reconvențională împotriva AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM”, concretizându-și cerințele a solicitat încasarea din contul OA „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” în beneficiul său a datoriei pentru lucrările de reparație a încăperilor și mobile efectuate la Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși” situat în mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 3 în mărime de 364 966,12 lei și a cheltuielilor de judecată.

Tot actele cauzei denotă că, prin cererea de alăturare la acțiune reconvențională, SA „SM-Service Centru” a înaintat și pretenții proprii către OA „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” cu privire la încasarea datoriei, iar în urma concretizării cerințelor a solicitat încasarea de la AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” a datoriei în mărime de 108 253,49 lei pentru executarea lucrărilor de reparație și reamenajarea încăperilor ocupate de Centrul de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici din

RM și a cheltuielilor de judecată și obligarea AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” să excludă costul lucrărilor de reparație a încăperilor efectuate la Centrul Expozițional 108 253, 49 lei din suma datoriei de 74 000 lei pentru plata chiriei la situația 31 decembrie 2011, conform anexei nr. 2 la contractul de arendă nr. 25 din 01 ianuarie 2007

Fiind investită cu judecarea pricinii în cauză, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei, atât a cerințelor acțiunii inițiale, cât și a cerințelor din cererea reconvențională și din cererea intervenientului principal, dispunând încasarea din contul SA „Service Centru JSB” în beneficiul AO „Uniunii Artiștilor Plastici din RM” suma datoriei în mărime de 207 292 lei, 92 lei și suma taxei de stat de 10 066, 41 lei, iar în total suma de 217 359, 71 lei și din contul AO „Uniunii Artiștilor Plastici din RM” în beneficiul SA „Service Centru JSB” datoria în mărime de 364 966, 12 lei și taxa de stat în sumă de 10 928, 99 lei, iar în total suma de 375 059, 11 lei și în beneficiul SA „SM-Service Centru” datoria în sumă de 108 253,49 lei și taxa de stat în sumă de 3 247,60 lei, i-ar în total suma de 111 501,09 lei.

Judecând apelul declarat de AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM”, instanța de apel, reieșind din temeiurile și obiectul acțiunii, a ajuns la concluzia legalității hotărârii primei instanțe și menținerii acesteia.

În acest sens instanța de apel s-a referit la faptul că anume din inițiativa AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM”, exprimată prin scrisorile din 27 ianuarie 005 și 03 februarie 2005, au fost demarate lucrările de reparație și ventilare, efectuate de către SA „Service Centru JSB” și SA „SM-Service Centru”, iar ultimii au prezentat probe ce confirmă executarea lucrărilor menționate.

Totodată, instanța de apel a reținut că lucrările efectuate de locatarii SA „Service Centru JSB” și SA „SM-Service Centru” au fost consemnate în procesele-verbale de recepție semnate de către Rurac Anatolie, Președintele Asociației Obștești Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova, la acel moment.

Instanța de recurs conchide, însă, că o astfel de concluzie este una pripită, fapt ce rezultă din nedeterminarea exactă a naturii juridice a litigiului, criteriu, care presupune prin sine lămurirea completă și certă a situației de fapt sub toate aspectele, care, de altfel, este diferită de la caz la caz.

În conformitate cu art. 373 alin. (1) CPC, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță.

Reieșind din limitele judecării apelului consfințite în norma enunțată și din specificul obiectului acțiunii în cauză, instanța de recurs reține că contrar acestor prevederi, instanța de apel judecând apelul a trecut în mod superficial asupra circumstanțelor pricinii și cadrului legal, fără a da o apreciere cuvenită pretențiilor formulate în prezentul litigiu în raport cu materialul probator și normele de drept ce reglementează acest aspect.

La caz, se constată că SA „Service Centru JSB” pretinde la repararea prejudiciului material în valoare de 364 966,12 lei ca urmare a executării lucrărilor de reparație a Centrului de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici, și anume pentru montarea cutiilor plastice de telecomunicații, reparația holurilor, reparația wc-urilor, confecționarea și montarea cadrului metalic pentru afișarea anunțurilor publice, invocând, totodată, că costul lucrărilor de reparație urma a fi compensat în contul plății de arendă existent între părți.

Astfel, reieșind din specificul acțiunii deduse judecării la caz și în scopul stabilirii temeiniciei sau netemeiniciei pretențiilor formulate de către SA „Service Centru JSB”, era indispensabil, alături de cele constatate, de a verifica cerințele formulate prin prisma particularităților instituite de art. 946 și 966 Cod civil ce reglementează noțiunea contractului de antrepriză și achitarea retributiei conform contractului de antrepriză, precum și prin prisma Regulamentului de recepție a construcțiilor și instalațiilor aferente aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 285 din 23 mai 1996, care expres indică că, recepția lucrărilor de construcție și a instalațiilor aferente acestora se efectuează atât la lucrări noi, cât și la intervențiile în timp asupra construcțiilor existente (reparații capitale, consolidări, reconstrucții, modificări, modernizări, extinderi etc.) și se realizează în două etape: 1) recepția la terminarea lucrărilor; 2) recepția finală la expirarea perioadei de garanție. Recepția se efectuează prin acordul părților. În cazul când părțile nu ajung la un asemenea acord pentru rezolvarea divergențelor ivite cu ocazia încheierii procesului-verbal de recepție, ele se pot adresa instanței judecătorești competente.

În contextul dat, instanța de recurs constată că încasarea sumei de 364966,12 solicitată de SA „Service Centru JSB” a fi încasată cu titlu de datorii pentru lucrările de reparație efectuate la încăperile Centrului de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici, au fost reținute de instanțele judecătorești ca pretenții întemeiate, într-un mod arbitrar, fără a supune verificării temeinicia acestora prin prisma art. 118 alin. (1) CPC, care indică că fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Potrivit art. 117 alin. (2) al aceluiași Cod, în calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Sub acest aspect instanța de recurs remarcă că întru judecarea justă și corectă a litigiului, ca urmare a identificării în substanță a obiectului litigiului, era necesar inițial de a stabili existența legăturii de cauzalitate între scrisorile din 25 ianuarie 2005 și din 03 februarie 2005 adresate SA „Service Centru JSB” și SA „SM-Service Centru” de către Uniunea Artiștilor Plastici din RM, prin care ultima a solicitat efectuarea lucrărilor de reparație și reutilizarea încăperilor ocupate nemijlocit de către Centrului de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici și contractul de arendă încheiat între părți la 01 iunie 2007, fapt care, însă, a fost omis de către instanța de apel.

Respectiv, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să verifice dacă la data începerii locațiunii din 2007 au fost calculate mijloacele pentru reparație și reutilizarea încăperilor ocupate nemijlocit de către Centrului de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici și să stabilească datoriile reciproce între părți la data încheierii contractului de arendă din 01 iunie 2007.

De altfel, a fost lăsat fără verificare de către instanțele ierarhic inferioare, efectuarea căror lucrări a fost acceptată de către Uniunea Artiștilor Plastici din RM și a căror nu, condiție prevăzută expres prin contractul de arendă nr. 26 din 01 iunie 2007, la alin. 4 al capitolului Drepturile și obligațiile părților fiind stabilit expres că „Arendașul” are dreptul să efectueze reutilizarea, reconstrucția și reparația capitală a bunurilor arendate numai cu acordul scris al „proprietarului”. El poate cere restituirea cheltuielilor pentru îmbunătățirea bunurilor arendate în cazul în care „proprietarul” s-a obligat să le compenseze.

Or, la materialele cauzei nu a fost prezentat un contract de antrepriză încheiat de SA „Service Centru JSB” cu un furnizor de prestări servicii cu privire la efectuarea lucrărilor de reparație negociat și aprobat de către Uniunea Artiștilor Plastici din RM, în care să fi fost specificat durata, costul, data începerii și finalizarea lucrărilor.

Acest aspect era important de a fi stabilit inclusiv și din considerentul că unul din argumentele de bază invocate în cererea de apel depusă de Ministerul Finanțelor al RM este că devizele estimative de cheltuieli dintre SA „Service Centru JSB” și SA „SM-Service Centru” nu a fost specificate data la care au fost întocmite, nu au fost negociate și aprobate de către Uniunea Artiștilor Plastici din RM, și nu există un acord cu privire la prețul și volumul lucrărilor, fapt ce demonstrează că aceste acte au fost întocmite unilateral și în lipsa asociației, împrejurare care, însă a rămas fără nici o apreciere de către instanța de apel, cum au rămas, de altfel, fără apreciere și alte argumente invocate în apelul declarat de către Uniunea Artiștilor Plastici din RM, fapt ce indică la încălcarea prevederilor art. 373 alin. (5) CPC, precum și la examinarea superficială a prezentului litigiu.

Totodată, instanța de recurs ține să menționeze că la capitolul dat era necesar de a face o apreciere corectă și devizelor și proceselor-verbale de recepție a lucrărilor semnate, care au fost prezentate de SA „Service Centru JSB” în susținerea poziției sale, însă în care nu a fost specificat numele și împuternicirile persoanei care a semnat și nu au aplicată ștampila Uniunii Artiștilor Plastici din RM.

Mai mult că în speță nu a fost dovedită autenticitatea întocmirii devizelor definitive și a prețurilor în urma facturilor fiscale primite de către Uniunea Artiștilor Plastici din RM de la furnizorul SA „Service-Centru JSB”.

Ori începând cu data de 01 iulie 2007, cheltuielile pentru materiale și servicii, care depășeau limita de 15 % , în conformitate cu art. 27 pct. 9 lit.b) din Codul Fiscal, urmau să fie refacturate și readresate pe numele Uniunii Artiștilor Plastici din RM, astfel, ar fi existat pe de o parte datoria SA „Service-Centru JSB” față de Uniunea Artiștilor Plastici din RM pentru locațiune, iar pe de altă parte datoria sa față de ultima pentru materialele procurate și serviciile de reparație efectuate, și doar în astfel de condiții puteau să aibă loc achitățile reciproce conform art. 651 din Cod civil.

În mod similar se constată a fi neînțeleasă și lipsită de suport legal și soluția instanțelor ierarhic inferioare cu privire admiterea pretențiilor SA „SM Service Centru” de încasarea din contul Uniunii Artiștilor Plastici din RM a sumei de 108253,49 lei.

Or, instanțele de judecată în motivarea soluției date, în sensul admiterii acestei pretenții, au reținut că suma cheltuielilor de reparație în spațiul arendat în sediul Centrului de Expoziții „Constantin Brâncuși” al Uniunii Artiștilor Plastici a fost calculată în temeiul actelor prezentate de SA „SM Service Centru”, însă fără a face o distincție dintre actele la care s-au referit instanțele și obligația Uniunii Artiștilor Plastici din RM de a-i achita în contul SA „SM Service Centru” suma de 108253,49.

Faptul dat și discrepanțele stabilite, indică că la examinarea chestiunii date instanța de apel nu a pătruns în esența acesteia, ci în mod arbitrar a încasat cu titlu de datorie suma solicitată de SA „SM Service Centru”.

Totodată, în cauză sunt incidente și prevederile art. 240 alin. (3) CPC, care indică că instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Iar dispozițiile art. 241 alin. (4)-(6) CPC, prevăd că în partea descriptivă se indică succint pretențiile reclamantului, obiecțiile pârâtului și explicațiile celorlalți participanți

la proces. În motivare se indică: circumstanțele pricinii, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, legile de care s-a călăuzit instanța. Dispozitivul cuprinde concluzia instanței judecătorești privind admiterea sau respingerea integrală sau parțială a acțiunii, repartizarea cheltuielilor de judecată, calea și termenul de atac al hotărârii.

La caz, însă, se constată că contrar prevederilor normelor enunțate mai sus, verificând legalitatea hotărârii primei instanțe instanța de apel, a examinat și s-a pronunțat asupra pretențiilor Uniunii Artiștilor Plastici din RM din cererea cu privire la majorarea cuantumului pretențiilor din acțiune, prin care ultima a solicitat suplimentar încasarea și sumei de 207 292,92 lei și a cheltuielilor de judecată pentru achitarea suplimentar a taxei de stat în mărime de 6 218,79 lei.

Astfel, în speță se oglindește că Uniunii Artiștilor Plastici din RM în acțiunea sa formulată împotriva a SA „Service Centru JSB” a solicitat, evacuarea forțată a SA „Service Centru JSB” din încăperile situate în mun. Chișinău, bd. Stefan cel Mare 3, și încasarea datoriei de la SA „Service Centru JSB” în beneficiul AO „Uniunea Artiștilor Plastici din RM” în mărime de 114 926 lei și a cheltuielilor de judecată constituite din plata taxei de stat în mărime de 3847,62 lei.

Pe când, nici prima instanță și nici instanța de apel asupra cerințelor date nu s-au pronunțat, expunându-se doar asupra pretențiilor Uniunii Artiștilor Plastici din RM din cererea cu privire la majorarea cuantumului pretențiilor din acțiune, iar cerințele cu privire la evacuare și încasarea datoriei în sumă de 114 926 lei și a taxei de stat în sumă de 3847,62 lei rămânând fără examinare.

Mai mult că Uniunii Artiștilor Plastici din RM în cadrul examinării cauzei nu a renunțat la pretențiile date, susținând cerințele în volumul lor deplin, cu toate acestea, într-un mod neînțeles, acestea pretenții au rămas fără nici o apreciere de către instanța de apel.

În același timp instanța de recurs, ține să menționeze și faptul că instanța de apel având obligativitatea de a verifica și să se pronunțe asupra temeiniciei pretențiilor formulate, avea prerogativa și de a concretiza acestor pretenții, vizând, în sensul dat toate aspectele, inclusiv și specificul litigiului supus judecării.

Faptul dat indică incontestabil la încălcarea de către instanță a normelor de drept procedural, precum și la examinarea superficială și evazivă atât a apelului, cât și a pricinii supusă judecării, fără a fi verificată, în condițiile legii, legalitatea hotărârii atacată cu apel.

În asemenea împrejurări, se constată că de fapt instanța de apel nu a pătruns în esența raportului juridic ivit în speță, iar motivarea deciziei nu conține o argumentare clară din care să rezulte procesul deliberării și adoptării soluției la care s-a ajuns asupra pretențiilor formulate de către Uniunii Artiștilor Plastici din RM, SA „Service Centru JSB” și SA „SM Service Centru”, astfel instanța de recurs fiind în imposibilitatea să exercite controlul judiciar asupra unei asemenea soluții și să verifice temeinicia și legalitatea hotărârii atacate cu privire la oricare dintre motivele prevăzute de lege.

În conexiunea celor remarcate, precum și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs menționează că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii. De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de

judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii.

Față de cele ce preced, se impune admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, cauza urmând a fi trimisă la instanța de apel în vederea rejudecării cauzei cu respectarea principiilor ce guvernează litigiul în cauză.

La rejudecarea pricinii instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate mai sus, să creeze condiții obiective și egale părților pentru realizare și exercitare drepturilor sale procedurale și rejudecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu 445 alin. (1) lit. c), art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Asociația Obștească „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova”.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 31 martie 2015 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației Obștești „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova” împotriva Societății pe Acțiuni „Service Centru JSB” cu privire la încasarea datoriei, la cererea reconvențională a Societății pe Acțiuni „Service Centru JSB” împotriva Asociației Obștești „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova” cu privire la încasarea datoriei și includerea costului lucrărilor de reparație în contul plății de arendă și la cererea intervenientului principal Societatea pe Acțiuni „SM-Service Centru” împotriva Asociației Obștești „Uniunea Artiștilor Plastici din Republica Moldova” cu privire la încasarea datoriei, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, de un alt complet de judecată.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Dumitru Mardari

Elena Covalenco

Tamara Chișca-Doneva